

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Anne Sofie Portaas
Arkivsaksnr.: 12/5133-2

Arkiv: F40 &13
Dato: 05.05.2012

HØRING - NOU 2011:20 UNGDOM, MAKT MEDVIRKNING

Bystyret i Drammen kommune vedtok i sak nr 37/12 den 24.04.2012 følgende:

Drammen kommune avgir høringssvar i samsvar med saksframlegget.
Drammen kommune ser svært positivt på utvalgets forslag om at elever i videregående skole skal få rett til 20 dagers politisk fravær.

HØRING - NOU 2011:20 UNGDOM, MAKT MEDVIRKNING

Hensikten med saken

Barn og unges rett til å si sin mening og å bli hørt er hjemlet i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen), som har vært gjeldende som norsk lov siden 2003. FNs barnekomité har anbefalt norske myndigheter å styrke barn og unges muligheter til deltakelse, samt sikre at deres synspunkter blir tillagt vekt.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har derfor sendt NOU 2011:20 [Ungdom, makt og medvirkning](#) på bred, offentlig høring. **Høringsfristen er 7. mai 2012.**

Saksutredning

Utredningen er utarbeidet av et utvalg ledet av Trond-Viggo Torgersen. Utvalget har utredet ulike ungdomsgruppers muligheter og barrierer i forhold til makt og deltakelse, derunder forbrukermakt, mediemakt, kommunikasjon og bruk av digitale medier, og bruk av offentlige tjenester. Utvalget har fokusert aldersgruppa 12-26 år, og lagt til grunn perspektiver knyttet til kjønn, kultur, etnisk bakgrunn, funksjonsevne og levekår. Et hovedtema i utredningen er ordninger som skal sikre at ungdom får mulighet til å si sin mening, bli hørt og representert.

Utvalget kommer med forslag på en rekke områder, og legger spesielt vekt på skolens rolle som demokratiforberedende arena. Om noen av utvalgets forslag vil resultere i forslag om endring av lov eller forskrift, vil disse på nytt bli sendt ut på høring i kommunene.

Drammen kommune svarer derfor i denne omgang kun opp noen av de vesentligste punktene i utredningen. Alle forslagene ligger vedlagt.

Høringssaken sendes også til behandling i ungdomsrådet den 29. april. På grunn av trykkefristen vil ungdomsrådets høringssvar følge saken som eget vedlegg.

Rådmannens vurdering

Skolens demokratioppdrag:

En utredning om mulighetene for lovfesting av elevgrupperåd synes Drammen kommune er et positivt tiltak.

Organisasjonskanalen:

Drammen kommune tror ikke at økonomiske tilskudd til økt lederkapasitet og oppfølging vil medføre at ungdomsgrupper med lav deltakelse i frivillige organisasjoner vil øke, og går derfor imot det.

Derimot mener kommunen at det kan være et viktig bidrag til organisasjonskulturen å la barne- og ungdomsorganisasjonene få tilgang til skolens lokaler etter ordinær undervisningstid. Drammen kommune er og enig i utvalgets forslag om styrking av barne- og ungdomsorganisasjonenes mulighet til å delta i kommunal politikkutforming og planprosesser.

Myndighetsinitierte ordninger for medvirkning:

I Drammen kommune har ungdomsrådet samme status og innflytelse som rådet for funksjonshemmede og eldrerådet, Ungdomsrådet er en viktig kanal for de unge til å få delta i de kommunale planprosessene, og Drammen kommune er derfor enig i utvalgets forslag om å innføre nasjonale retningslinjer for ungdomsrådene.

Valgkanalen:

Drammen kommune mener stemmerettsalderen skal være 18 år, slik som i dag.

Digitalt medborgerskap:

Fra høsten 2012 vil det bli innført valgfag på ungdomstrinnet. For å skaffe tilveie de 171 årstimer til valgfag, har departementet besluttet å øke totaltimetallet med 56 årstimer. De øvrige timene dekkes ved å ta bort faget elevrådsarbeid og redusere timetallet noe i de øvrige fagene. Om det skal innføres et nytt demokratifag innenfor det undervisningstimetallet som er fra høsten 2012, vil det resultere i en svekking av de øvrige fagene. Drammen kommune mener demokratiopplæringen er ivaretatt innenfor de eksisterende fagplaner i læreplanen, og er følgelig imot å innføre et nytt fag.

Forslaget om å styrke opplæringen i digitalt personvern er ivaretatt innenfor den digitale læreplanen.

Drammen kommune er enig i utvalgets forslag om at det gis støtte til forskning av sosiale mediers påvirkningskraft, og hva dette betyr for de unges deltakelse i samfunnet.

Unge under offentlig omsorg.

Utvalgets forslag under dette kapitlet er store og svært viktige saker som kan bety svært mye for de barna som er/kommer under det offentliges omsorg. Medinnflytelsesperspektivet er viktig i forhold til barnevern, og i forbindelse med revidering av barnevernsloven mener Drammen kommune det er naturlig å trekke det inn, men ikke i denne utredningen.

Vedlegg:

Utvalgets samlede forslag:

Skolens demokratioppdrag

- ♦ Utvalget vil styrke demokratiopplæringen i skolen. Utvalget foreslår at det innføres et nytt, bredt demokratifag i grunnskolen, at skolevalg gjøres obligatorisk i videregående skole og at det lages et opplegg med frivillige skolevalg i ungdomsskolen.
- ♦ Utvalget vil styrke elevenes muligheter til medvirkning i skolen. Utvalget ber myndighetene utrede om elevgrupperåd bør lovfestes, om rett til elevrådsmidler bør forskriftsfestes og om lærere med ansvar for elevråd trenger mer kompetanse om elevmedvirkning. Utvalget foreslår også at det etableres et forsøksprosjekt med regionale lærlingeråd.
- ♦ Utvalget vil at skolen skal ha en åpen holdning til organisasjoner og politiske partier, og at elevers engasjement utenfor skolen skal anerkjennes. Utvalget ber skolemyndighetene understreke den demokratiske verdien av en åpen skole i læreplanens generelle del. Utvalget går også inn for at elever i videregående skole får rett til 20 dagers fravær, og at tillitsverv og lignende kan gi grunnlag for alternative arbeidskrav i relevante fag.

Organisasjonskanalen:

- ♦ Utvalget mener arbeidet med å inkludere ungdomsgrupper med lav deltakelse i frivillige organisasjoner bør styrkes. Dette kan skje gjennom etablering et statlig tilskudd som sikrer nødvendige ressurser til lederkapasitet og oppfølging. Utover dette bør barne- og ungdomsorganisasjonene gis tilgang til skolens lokaler utenom undervisningstid.
- ♦ Utvalget vil styrke barne- og ungdomsorganisasjonenes mulighet til å delta i kommunal politikkkutforming og planprosesser. Kommunene bør tilrettelegge for at det etableres lokale samarbeidsråd for barne- og ungdomsorganisasjonene, som velger representanter til ungdomsråd og andre medvirkningsorgan og -prosesser i kommunen. Forholdet til de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene bør også innarbeides i relevante veiledere om medvirkning etter plan- og bygningsloven.

Myndighetsinitierte ordninger for medvirkning:

- ♦ Utvalget vil styrke ungdomsrådene som innflytelseskanal. Utvalget går inn for at det utarbeides lovfastsatte nasjonale retningslinjer for lokale ungdomsråd. Disse skal omfatte institusjonell forankring, administrativ støtte, aldersavgrensning, valgordning og mandat. Utvalget foreslår også et statlig tilskudd for kommuner som har ungdomsråd som følger retningslinjene. Myndighetene må i tillegg vurdere om kommuneansatte med ansvar for ungdomsråd trenger kompetanseheving.
- ♦ Utvalget mener ungdomsråd må suppleres med andre ordninger for å sikre at et mangfold av ungdomsstemmer kommer til orde. Utvalget ber myndighetene på alle forvaltningsnivå om å ta i bruk metoden med ekspertgruppemøter. Utvalget går også inn for en forsøksordning med regionale ungdomskonferanser.

- ♦ Utvalget vil at ungdom skal få relevant og forståelig informasjon fra myndighetene: Utvalget mener tjenesten ung.no bør få en egen post i statsbudsjettet og at kommuneansatte må få mer kompetanse om nettkommunikasjon med ungdom. Det bør også utarbeides ungdomsvennlige versjoner av viktige politiske dokumenter.

Valgkanalen:

- ♦ Utvalget foreslår ikke konkrete tiltak for å øke valgdeltakelsen, men viser til styrkingen av skolens demokratioppdrag som et særlig viktig virkemiddel. Poenget er at unges politiske deltakelse må ses i sammenheng. Vi vet at deltakelsen er kumulativ heller enn spesialisert: Deltar man først på én måte er sannsynligheten høyere for også å delta på andre måter. Utvalget går derfor inn for en strategi der det bygges opp om unges engasjement og deltakelse i vid forstand.
- ♦ I spørsmålet om senking av stemmerettsalderen til 16 år har utvalgets medlemmer samlet seg om tre ulike standpunkt. Seks medlemmer går inn for å beholde dagens stemmerettsalder for både nasjonale og lokale valg, fem medlemmer går inn for at stemmerettsalderen senkes til 16 år for begge valg, mens to medlemmer mener stemmerettsalderen bør senkes til 16 år for lokalvalg, men fortsatt være 18 år for nasjonale valg.

Digitalt medborgerskap:

- ♦ Utvalget vil at unge skal få mer kunnskap om maktpotensialet i sosiale medier. Utvalget foreslår at digital medborgerkompetanse integreres det nye demokratifaget i grunnskolen.
- ♦ Utvalget mener det er behov for kunnskap om digitalt medborgerskap blant unge. Utvalget foreslår at det gis støtte til forskning om hvordan sosiale medier påvirker unges samfunnsengasjement og deltakelse samt hva slags makt unge reelt sett får gjennom sosiale medier.

Personvern i nye medier

- ♦ Utvalget vil at unge skal få mer kunnskap om maktpotensialet i sosiale medier. Utvalget foreslår at digital medborgerkompetanse integreres det nye demokratifaget i grunnskolen.
- ♦ Utvalget mener det er behov for kunnskap om digitalt medborgerskap blant unge. Utvalget foreslår at det gis støtte til forskning om hvordan sosiale medier påvirker unges samfunnsengasjement og deltakelse samt hva slags makt unge reelt sett får gjennom sosiale medier.

Unge under offentlig omsorg.

- ♦ Utvalget vil styrke barn og unges muligheter til medvirkning i barnevernet, og slutter seg til følgende forslag fra Barnevernpanelet: Innføring av erfaringskonsulenter og tillitspersoner samt institusjonalisering av familieråd som arbeidsmetode. Utvalget vil i tillegg be myndighetene utrede hvordan barnevernet kan tilføres mer kompetanse om betydningen av medvirkning og kunnskap om hvordan medvirkning kan skje. Utvalget

vil også be myndighetene foreta lovendringer slik at barnevernet må dokumentere hvordan barn og unge har vært involvert i saken og hva som er deres mening, og mener det er behov for mer kunnskap om hvordan retten til ettervern følges opp i praksis.

- For unge som institusjonsplasseres mener utvalget at det er behov for flere endringer. Utvalget mener det bør utredes om barn som er fylt 12 år må samtykke til plassering etter barnevernloven § 4-4. Når det gjelder institusjonsplassering av barn over 12 år etter psykisk helsevernloven § 2-1 første ledd bør det utredes hvordan kontrollkomisjonens vurdering kan reguleres nærmere. Utvalget finner også at det bør utredes nærmere om barnevernloven § 4-4 femte ledd bør åpne for at barn over en viss alder, for eksempel 15 år, kan la seg frivillig plassere i institusjon eller fosterhjem uten samtykke fra foreldrene. I tillegg til dette går utvalget inn for at reglene om inngrep i selvbestemmelsen under institusjonsopphold bør inntas i lov samt at det lovfestede minimumstilsynet ved barneverninstitusjoner økes.
- Utvalget vil at unge asylsøkeres mulighet til å medvirke i asylsaken må forbedres og at alle enslige mindreårige asylsøkere skal plasseres i omsorgsinstitusjon, med de rettigheter dette innebærer. Det er også behov for mer kunnskap om denne gruppen og hvordan deres rettigheter blir ivaretatt.